

УДК [378.048.2+001.8]:004

ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Дітковська Леся

Академія праці, соціальних відносин і туризму

Анотація

Визначено напрями підготовки здобувачів ступеня доктора філософії до використання інформаційно-комунікаційних технологій у науковій діяльності. Розкрито можливості формування ІКТ-компетентності здобувачів ступеня доктора філософії на третьому рівні вищої освіти.

Abstract

The areas for preparing Ph.D. using information and communication technologies in scientific activities has been determined. The possibility of ICT competencies for Ph.D. candidates. on the third level of higher education has been worked out.

Державна політика вищої освіти України ґрунтується на принципі спільної міжнародної інтеграції та інтеграції системи державної вищої освіти в європейській простір вищої освіти. У зв'язку із введенням наукового ступеня доктора філософії (Doctor of Philosophy, Ph.D.), що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра, перед системою вищої освіти постає завдання підготовки здобувачів ступеня доктора філософії у вищих навчальних закладах.

В умовах сучасного інформаційного суспільства компетентності з інформаційних і комунікаційних технологій стають необхідною умовою успішного навчання та професійного розвитку. Одним із завдань розвитку інформаційного суспільства в Україні є підготовка людини до застосування інформаційних і комп'ютерних технологій. Тому важливим аспектом підготовки здобувачів ступеня доктора філософії у вищих навчальних закладах є їх підготовка до використання інформаційно-комунікаційних технологій у науковій діяльності.

Висока якість вищої освіти здобувачів ступеня доктора філософії сприятиме інтеграції молодих науковців у світову наукову спільноту. Наразі, європейською тенденцією вищої освіти є структуровані програми, спрямовані на розвиток компетентностей здобувачів ступеня доктора філософії.

У Законі України «Про вищу освіту» компетентність визначена як динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти [1, ч.1, ст. 1].

Компетентності з інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ-компетентності) ми розуміємо як здатність особистості використовувати інформаційні та комп'ютерні технології для задоволення власних потреб і вирішення суспільно значущих, зокрема, професійних завдань [2].

Метою освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії є забезпечення умов формування і розвитку аспірантами компетентностей, що дозволять їм оволодіти основними знаннями, вміннями, навичками, необхідними для здійснення оригінального самостійного наукового дослідження, розв'язування комплексних проблем та провадження науково-педагогічної діяльності.

Однією з навчальних дисциплін освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії Академії праці, соціальних відносин і туризму на третьому

рівні вищої освіти за спеціальністю 231 – Соціальна робота для набуття ними універсальних навичок дослідника вбачаємо навчальну дисципліну «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології у науковій та викладацькій діяльності». Навчальна дисципліна містить такі три модулі: Змістовий модуль 1. Застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності. Змістовий модуль 2. Презентація результатів наукових досліджень. Змістовий модуль 3. Інформаційнокомунікаційні технології у викладацькій діяльності.

Вивчення дисципліни «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології у науковій та викладацькій діяльності» передбачає набуття здобувачами ступеня доктора філософії таких компетентностей: володіння інформаційно-комунікаційними технологіями; здатність демонструвати результати власного наукового дослідження українською мовою усно, письмово та у вигляді електронної презентації; здатність методично організувати та провести навчальні заняття у вищій школі.

Одним із аспектів володіння інформаційно-комунікаційними технологіями є здатність збирати, зберігати й аналізувати наукову інформацію, враховуючи сучасні тенденції розвитку науки і техніки. Так, з метою належного проведення наукових досліджень здобувачі ступеня доктора філософії мають право на вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, наявної у вищих навчальних закладах, наукових установах, бібліотеках і державних архівах України.

Для взаємодії здобувачів ступеня доктора філософії з науковцями світу доцільним є ознайомлення їх не тільки з національними електронними базами наукової інформації, а й із міжнародними наукометричними базами даних такими, як Web of Science, Scopus, Index Copernicus, Google Scholar, Newton Library. Зазначені міжнародні наукометричні системи забезпечують підтримку у пошуку наукових статей із збірників наукових праць, матеріалів конференцій, наукових періодичних журналів різних видавництв світу. Міжнародні наукометричні бази містять не тексти статей, а посилання на них у першоджерелах і перелік бібліографічних посилань, що зустрічаються у кожній публікації. Тому розуміння складання запитів пошуку інформації у таких базах дозволить здобувачам ступеня доктора філософії у короткий термін отримати повну бібліографію за темою дослідження.

Програмні результати вивчення дисципліни «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології у науковій та викладацькій діяльності»: уміти використовувати сучасні інформаційні джерела національного та міжнародного рівня для оцінки стану вивченості об'єкту досліджень і актуальності наукової проблем; уміти збирати і аналізувати, синтезувати та критично резюмувати наукову інформацію, враховувати сучасні тенденції розвитку та використовувати досягнення науки, техніки та технології у професійній діяльності; володіти навичками усної, письмової та електронної презентації результатів власних наукових досліджень українською мовою; удосконалити педагогічну майстерність, педагогічну техніку, професійні вміння майбутніх вчених, викладачів вищої школи.

Подальшими завданнями вбачаємо вивчення впливу різних факторів на ефективність процесу формування ІКТ-компетентності здобувачів ступеня доктора філософії.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII / «Голос України» від 06.08.2014. – № 148.
2. Дітковська Л. А. Місце інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності соціальних працівників // Зб. наук. праць Хмельницького ін-ту соц. технол. Ун-ту Україна. – Хмельниц.: ХІСТ Ун-ту «Україна», 2013. – № 2 (8). – С. 78-82.